

Téészből részvénytársaság

Sándorfalván sem lesz sétágalopp

A sándorfalvi téész tagsága május végén, közgyűlésen szavazott a zártkörű részvénytársasággá alakulásáról. Bejegyzése e hónapban várható, miután elhárult egy jelentős akadály. Augusztus 27-én a Csongrád Megyei Vagyonellenőrző Bizottság – amely azóta vagyonátadó bizottsággá alakult – második nekifutásra áldását adta az elképzelésre. E szervezet volt hivatott mérlegelni, hogy a szövetkezet átalakulási törekvése társadalmi érdekeket sért-e. A Maleb-Coop Sándorfalvi-Dóci Termelő Szolgáltató és Kereskedő Rt. alapítókéje az 1990. december 31-i vagyon ötven százaléka, s az ezutáni vagyonnövekmény. A részvények forgalmazása korlátozott, a tagoknak elővásárlási joguk van. Az Rt. általános jogutódnak számít, így a cégtáblacserre nem akadályozza a kárpótlási törvény végrehajtását. Ugyanígy a nyugdíjsaját járandóságainak folytonosságát is alapszabályban rögzítették.

Keresztúri Istvánt, a ma még Magyar-Lengyel Barátság Téész elnökét a környékünkön még ismeretlen formaváltás indítékairól kérdeztem.

– Ennek a termelő jellegű szövetkezeti modellnek mindenképp át kell alakulnia. Mi nem vártuk meg a kötelező véghatáridőt. A kibontakozás iránya a helyi sajátosságoktól függ. Nálunk a téészervezést követő hullámvölgyben a tagság zöme kicsérélődött. A város közelsége lehetővé tette, hogy sokan az iparban próbáljanak szerencsét. Így mára a tagi tulajdonban lévő föld nem haladja meg a 8 százalékot. A kárpótlással szerintem a területnek megközelítőleg felét igénybe fogják venni a volt tulajdonosok. Gondolkodnunk kellett, hogyan adhatunk ezután is megélhetést több mint háromszáz dolgozónak, s kétszázötven nyugdíjasnak. Mi a meglévő eszközeink további hasznosítására az Rt.-t választottuk.

– Mit ér ma ez a felhalmozott vagyon?

– Kétszázötvenmillió forintra tehető. Természetesen ez csak akkor érték, ha működik, s az igények szerint mobilizálható. Száritóra, takarmánykeverőre, szolgáltató ágazatra, szellemi tőkére, a lakosságot kiszolgáló egységekre, mezőgazdasági termények forgalmazására ezután is szükség lesz Dócon és Sándorfalván egyaránt.

– Működő kétféle sorsa?

– Továbbra is dolgoznak, csak a tulajdonosuk változik.

– Tudommal az Rt.-ben is vezetők maradnak, akik a téészben azok voltak. Ezt szokták manapság hatalomátmentésnek titulálni.

– Örülök ennek a megjegyzésnek, ideje válaszolni rá. Ez a szakma is szakma, ha a tudást háttérbe szorítjuk, nagy árat fizetünk érte. Aki az adott gazdasági szabályozók között megállta a helyét a termelésben, szerintem bizonyította rátermettségét. Mindenki más alkalmas rá, hogy „moderné” válhasson, csak a téészelnök nem? Gondolja, ha ezeket az embereket valaha becsaptam volna, ilyen horderejű kérdésben hisznek nekem és kollégáimnak. A támogatás szinte egyöntetű volt.

– Miért zártkörű az Rt.?

– A bejegyzésig nem adhatunk másnak a tulajdonból, addig a téészé. Utána bárki vásárolhat a részvényekből, ha lesz eladó, s a tagok nem élnek az elővásárlási jogukkal. A tulajdon megosztása a téész nevesített vagyonrészein alapul. A nem felosztott részről a későbbiekben dönt a tagság. Egyébként számítok részvénytársa, aki bízik a cég jövőjében, vásárolni fog.

– Biztos, hogy jó lóra tettek?

– Ha az egész ágazat nem megy csődbe, akkor méltó versenytársa leszünk az új szövetkezeteknek, magángazdaságoknak. Az általam 5-6 évre taksált átmeneti időszak senkinek sem lesz sétágalopp.

T. Sz. I.

Zákányszéki műhelydilemma

Variációk géphangra

Ősszel minden kiderül, jóllehet az ég az évszak jellege szerint sűrűbben beborul. Mintha megelőlegezte volna az eljövendőt, ottjártunkkor éppen sűrű, nagy-csöppekben verte az eső a zákányszéki gépműhely udvarát. Egyetértés a gazdát jelző szakszövetkezet neve, ám éppen a jövőt illetően manapság még ez hiányzik. Rengeteg a bizonytalanság, hogy mi lesz, mi lehet a műhely sorsa. Különösen érdekes azért is, mert alig több mint öt éve húszmillió forintot fordítottak üzemesarnok építésére, s ilyen értéket, egyáltalán építményt még nehezebb lenne a szakszövetkezeti tagtulajdonosok között igazságosan „elosztani”.

A kívülállók szerint is igen jól képzett szakembérgárda bizonytalanság érzése korántsem csak belterjes ügy, gépipari magángond. Amint ezt Dobó László gépészmérnök műhelyvezetőtől megtudom: a tavalyi létszámcsoökkentés mélyebb a bizonytalanságot növelte. Az átszervezéssel megmaradt tizenegy dolgozó egyre azt várja, valaki mondana már érdemi választ a gépműhely, következőképpen a megmaradt szakemberek sorsát illetően. Őszintén szólva senkinek nem jó a késlekedő döntés. Ami józan ésszel persze felfogható, hiszen csak a közgyűlés lesz hivatott végérvényesen határozni a gépműhely sorsáról is. Ez valamikor az őszyamán várható. Addig viszont a megmaradt szakemberek, szerelők, lakatosok a gyengébb kereset miatt a saját „másodgazdaságukra” figyeltek. Hiszen megélhetést önmagában kevésbé kínált a gépészmunka. Márpedig a mezőgazdasági csúcsidőszak – magánszféra ide, vagy oda –, bizony minden részről csúcsidő: a traktorokat, erőgépeket is ilyenkor kell a legjobb formában tartani. A javítás nem késlekedhet, a kieső idő kárt okoz. Viszont a jövőjükért aggódó és a műhely bizonytalanságaival együttélő emberek joggal figyelnek arra, hogy a maguk megélhetését, családjuk érdekeit biztosítva lássák.

Többször lábra kapott a hír: Dobó László, a géptelep vezetője biztató tárgyalásokat folytatott egy, az információk szerint tökéletes és megbízható, német céggel. Megerősíti ezt,

FOTÓ: SCHMIDT ANDREA

csak azt hozzátéve, hogy mindez csak az eshetőségek taglalása, amelyben kedvezőnek látszó megoldásokat kínált fel a német fél. Vegyes vállalat létrehozásában partner lenne, igényelve az 51 százalékos tulajdoni részarányt. Ily módon, ha a további hányadot a módosított formában megmaradó szakszövetkezet tulajdonosként birtokolná, biztató lehetne a jövő. A közösen

használandó nagyobb teljesítményű gépeket javítanák a műhelyben, ugyanakkor feltétlenül figyelmet fordítanak lakossági-kistermelői, szolgáltató tevékenység kialakítására.

A zákányszéki gazdálkodó emberek számosan úgy gondolják: mindenképpen szükség lenne a lakossági kis- és közepes teljesítményű gépek javító, szolgáltató szervizére.

Természetes módon elvileg egyetértenek ezzel a műhelyben dolgozók. Viszont nem tartja járható útnak a gépjavító telep vezetője sem, hogy csakis és kizárólag ezzel kössék le a javító, szolgáltató kapacitást. Hiszen az igen sokféle típusú és műszaki állapotú kisgazdaságbeli gépek nyereséges javítása kétséges. Egyszerűen azért, mert alkatrészt már agyonjavított, nem egyszer bizony inkább csak házilagos mezőgazdasági gépekhez beszerezni alighanem erőn felüli vállalkozás.

Később meghatározandó és a lakossági kistermelői-tulajdonosi érdekeket szem előtt tartó, szolgáltató tevékenység mindenképpen szükséges. Ha más formában nem, legalább alapvető szervíz tevékenységként. Többféle variáció kínálkozna a gépműhely jövőjére. Közöttük szerepelhetne – a szervízszolgáltatás, netán a nagy erőgép javítás mellett – a német gazdasági partner igénye szerinti lakatosmunka, termelő vállalkozás. Hamarost üzletet lehetne kötni, ha a gépműhely sorsa a felelős, tulajdonosi döntésig nem lenne bizonytalan. Így e pillanatban talonban van a liftszekekre nyújtására vonatkozó üzlet.

Az idén 150 darab liftszeke nyújtását igényelné a német fél, s a gyártómunkára hosszú távon alapozna. Csupán az a bökkenő, hogy a vasipari lemez munkához gépbeszerezésre, beruházásra lenne szükség. Kézenfekvő, hogy a német vállalkozó csak tulajdonosi minőségben áldozna gépek és alapanyagok beszerzésére. Nem érintené ez az üzlet az egész géptelepet, csupán egy műhelycsarnokot. Jelenleg viszont függőben vannak a tárgyalások, hiszen a közgyűlési döntésig csak puhatolózások folyhatnak. Mindenesetre megfontolandó, hogy a visszafelállítás helyett inkább kibővített gépjavítás, szolgáltatás és vasipari termelés újabb munkahelyeket is jelentene Zákányszéken.

BECSEI PÉTER

Óvoda lett a bölcsődéből

Olyan döntést nyilvánvalóan nem hozhattak a képviselők, amely mindenkinek jó – jegyezte meg Kisteleken Pignitzki Jánosné óvodavezető, amikor a bölcsődéből átalakított óvodában a nyitás napján találkoztunk. Megjegyzése azokra a viharos testületi ülésekre utalt, amelyeken a két gyermekintézmény sorsáról határoztak a képviselők. Mégpedig úgy: a kihasználatlan bölcsődét megszüntetik és átadják a rendkívül zsúfolt Rákóczi utcái 3. számú óvodának. Hogyne tudták volna, hogy a bölcsőde „száműzésével” egy gyermekintézménnyel szegényebb lesz a város, de azt sem hagyhatták, hogy a Rákóczi utcába járó apróságok áldatlan körülményein ne változtassanak. Mert milyen nevelő-oktató munka folyhat ott, ahol 82 gyerekkel foglalkoznak a mindössze 53 férőhelyes épületben. Ahol attól kell tartani, hogy a falak bedőlnek, ahol a vizes, penészes pince miatt egészségtelen a levegő, ahol összesen négy WC-t és négy mosdókagylót használhat nyolcvankét gyerek? A felnőtteknek nincs öltözőjük, tisztességes illemhelyük. Ezzel szemben a város bölcsődéjében a gyed bevezetése óta csökkeni a gyereklétszám, a hatvanszemes intézménybe tavaly 20-25 gyereknél több nem járt, miközben a fenntartás költségei mit sem változtak. Kínálkozott a lehetőség, hogy a kettőből egy intézményt hozzanak létre.

Bármennyire is fájdalmasnak tekinthető a testület döntése, határozniuk kellett. Ez látszott a legésszerűbb megoldásnak. Márcsak azért is, mert az óvodáskorú gyerekek után jár normatív állami támogatás, míg bölcsődésekre nem. Erről nem a testület tehet, hiszen az óvodások és a bölcsődések nem ugyanabból a kasszából kapják a központi segítséget.

Egy hónappal a bölcsőde bezárása után óvodává alakították az Ifjúság téri épületet. Átköltözött mindhárom gyermekcsapat, sőt, úgynevezett minicsoportot is létrehoztak, ahová a bölcsődés korú, de már óvodai életre képes gyermekeket veszik fel. Külön-külön tarthatják a foglalkozásokat és ennek örülnek a legjobban az ott dolgozók. A hajdani bölcsődei átjáróból ebédülő készült, mosdókat szereltek a csoportoknak. Saját öltöző is kaptak és korszerűsítették a konyhát. Most már 150 adag ebéd készülhet a korábbi száz helyett. Az olajtűzelést gáztűtésre váltotta fel. A bölcsőde 25 dolgozójából hárman nyugdíjba mentek, kilencen az óvodai alkalmazást választották.

A gyors beköltözés annak is köszönhető – mint Pignitzki Jánosnéól megtudtuk –, hogy az intézmény dolgozói kivették részüket a megújult épület szépítéséből. Tervük, hogy a mai kor követelményeinek megfelelően készítsék föl a gyermekeket az iskolára, amelyhez immár ideálisnak tartják a feltételeket. Igyekeznek is élni a lehetőséggel, hiszen korábban sokat szenvedtek a mostoha állapotok miatt.

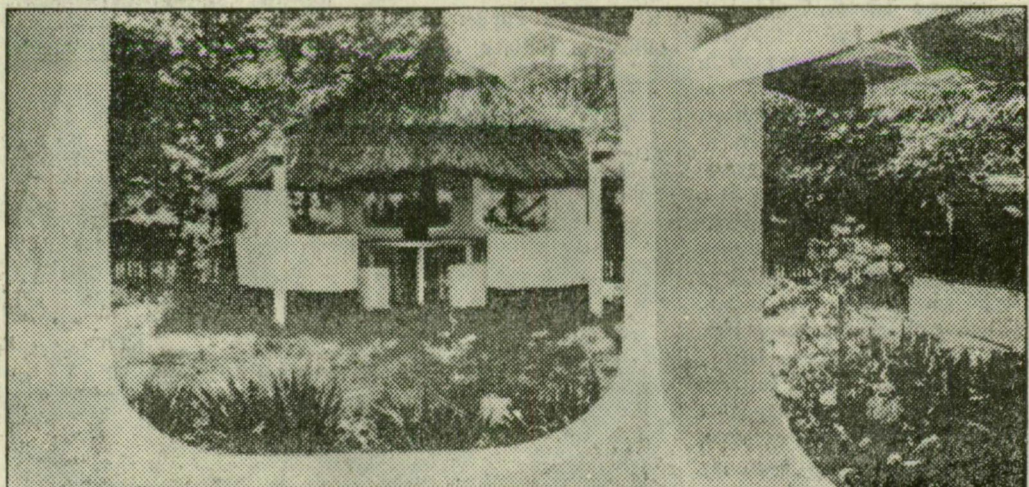
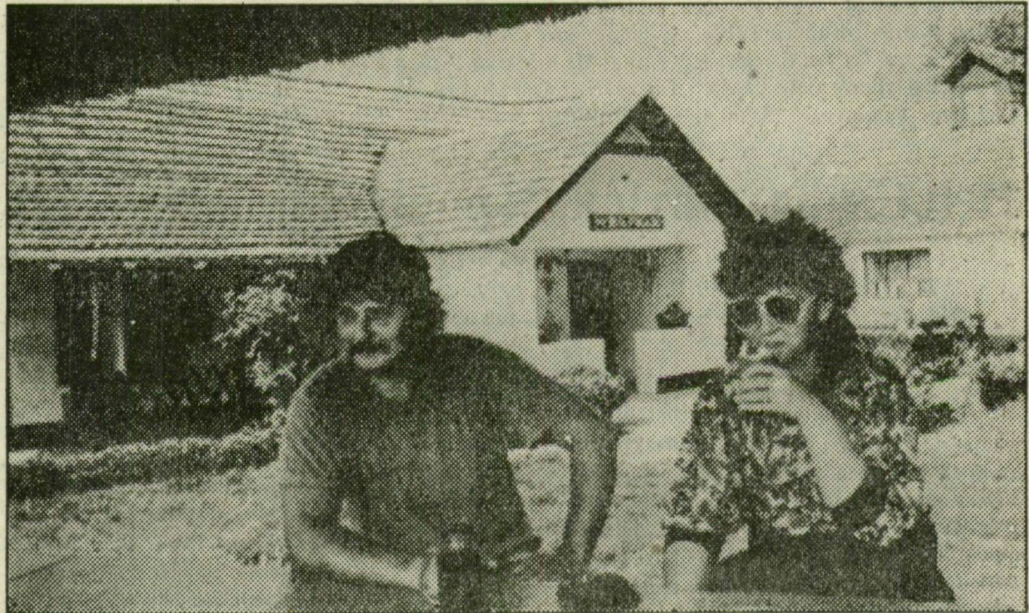
G. E.

Több mint fogadó

Előbb-utóbb Balástya nevezetése lehet a Nyírfa Fogadó. Furcsának tűnhet hogy egy panzióról ezt írom, de minden túlzás nélkül állíthatom, látványossággal ér fel az újjávarázsolt tanyai porta. Legszívesebben mini skanzennek, tanyamúzeumnak titulálnám, de hát ez mégis csak egy minden kényelemmel ellátott vendégfogadó.

A gerendás mennyezetű szobákat eredeti parasztbútorokkal rendezték be és meghagyták földesnek. Az étkező, a kerengő, a kocsiszín, az udvar tele a régi paraszti életformára emlékeztető, használati tárgyakkal. Minden a maga helyén, ott, ahol hajdanán lehetett. Láthat az ide betérő öreg prést, vető- és szecsaközgépet, sütőlapátot, rokkát, köcsögtartót és sok más egyebet. És hogy háziállatok se hiányozzanak a 2400 négyzetméteres portáról, a tulajdonosok – Szolnoki Ferenc és felesége – kecskét, racka birkát, libát tartanak. A biokertészet és a horgászto mindehhez már csak ráadás. A fogadó júliusban nyitott, új színfolttal, kellemes szálláslehetőséggel gazdagítva a környéket.

GOMBOS

FOTÓ: GYENES KÁLMÁN